

TEHNIČKI ODJEL 1997. - 2001.

Na početku svoga djelovanja, 1994. godine Tehnički odjel imao je svega 250 predmeta, koji su uglavnom preuzeti iz ostalih odjela Muzeja Slavonije. Učestalijim ciljanim otkupima, darovima i preuzimanjem otpisnih predmeta taj broj je, do kraja 2001. godine porastao na više od 1200 predmeta. Brojna građa iz različitih područja djelatnosti nametnula je drukčiju raspodjelu, uz neophodno definiranje novih zbirki. Imenovane su i one zbirke koje sada imaju svega nekoliko predmeta, ali s realnom mogućnošću skorog povećanja. Ukupno ih je sedamnaest.

Zbirka telekomunikacija sadržava podzbirku radio-tehnike, podzbirku telefonske i telegrafske tehnike, te podzbirku televizijske tehnike. Zbirka pisanih strojeva. Zbirka računarske i kompjutorske tehnike. Zbirka fotografske i kinematografske tehnike. Zbirka umnažanja teksta. Glazbena zbirka. Zbirka kućanske tehnike. Zbirka šivaćih strojeva. Zbirka predmeta osobne namjene. Zbirka medicinske tehnike. Zbirka mjernih i optičkih instrumenata. Zbirka obrta. Zbirka tvorničkih strojeva i alata. Zbirka vatrogastva. Zbirka sporta. Zbirka modelarstva. Zbirka igraćaka.

U proteklih šest godina Tehničkom odjelu darovano je oko 900, a otkupljeno 106 predmeta. Zbog tako brojne prispijele građe navode se samo opsežne i vrijedne donacije i otkupi.

Za Zbirku obrta značajne su dvije donacije i otkup. Obrtnik - bakrokotlar Ivan Šebešćen 1995. godine darovao je 14 svojih proizvoda i alata. Njegove zabilješke i opsežno znanje o bakrokotlarskom obrtu objavljeni su u radu pod naslovom "Osnovne karakteristike i obrada bakra" (Osječki zbornik 22/23, str. 347 - 389). Iste godine je obrtnik - užar Ivan Birovljević darovao četiri naprave užarskog obrta. Od Ljerke Perči 1997. godine otkupljena je urarska radionica njezina oca Ivana Perčija, koja je djelovala u Osijeku od 1946 - 1986. godine. Otkupljena su tri radna stola za popravak i izradu ručnih i većih ura, zatim mnogobrojni urarski alat, pribor, mjerni instrumenti i rezervni dijelovi ura. Tom prilikom darovane su tekuća dokumentacija radionice, te vrijedna stručna literatura, časopisi i katalozi vezani uz urarstvo.

Vrijednost i brojnost Zbirke fotografske i kinematografske tehnike povećane su donacijom Milene Szege,

supruge poznatog osječkog fotografa Nikole Szegea. S prestankom rada fotografskog atelijera "Szege" 1997. godine, darovan je njegov gotovo kompletan inventar: mobilijar (ormari, ulazni pult, stolovi), oprema iz prostora za snimanje (rasvjeta, fotografski aparati, postamenti), laboratorij s aparatima za povećavanje, kemijskim i ostalim priborom za razvijanje negativa, zatim fotografski aparati i kamere, filmovi, ploče, papiri, objektiv, te razni fotografski uređaji i pribor. Osim predmeta darovana je i stručna literatura i časopisi. Otkupljena je i velika atelijer kamera.

Za Podzbirku radiotehnike važna je ostavština radiomehaničara i elektroinstalatera Cifrić Egidija iz Donjeg Miholjca, koju su 1998. godine darovali Stjepan i Emilija Hrpka, rođ. Cifrić. Donaciju čini 17 radio aparata i 7 zvučnika (od dvadesetih do pedesetih godina 20. st.), te razne lampice, instalacije i ostali sastavni dijelovi iz područja radijske tehnike.

Tijekom 1998. godine ostvaren je vrijedan otkup privatne zbirke induktorskih telefona Ivica Prše iz Osijeka, realiziran u suradnji s njegovom suprugom Marijom Prša. Kupljeno je 6 induktorskih telefona, 1 ispitna, monterska slušalica i mikrofona sa slušalicama, kojima se upotpunila podzbirka telefonske i telegrafske tehnike. Iste godine od Zdravka Barića otkupljena je glazbena kutija Kalliope iz 1900. godine secesijskih stilskih karakteristika s 22 okrugle, metalne, perforirane ploče.

Ostavština Ivana Fajta, koju je Muzeju Slavonije darovao njegov unuk Vladimir Stilinović 2000. godine raspoređena je u više Odjela. U Tehničkom odjelu smještena je u Glazbenu zbirku (180 gramofonskih long - play ploča klasične glazbe, tri gramofona i dva magnetofona), Zbirku modelarstva (16 modela brodova i aviona) i Zbirku telekomunikacija (tri radio aparata).

Kompjutorsku tehniku donirali su 1995. godine Dom tehnike (elektronski programator), a tijekom 2001. godine Ekonomski fakultet Osijek, Uprava šuma - Hrvatske šume Osijek, dr. Marcel Meler (Ekonomski fakultet), osječki radioamater Ivan Zubek (darovao 2 fotografska aparata i dr.) i Ladislav Keler (darovao i predmete za Zbirku fotografske i kinematografske tehnike).

Iz donacije Vere Gerard - Šipošić, iz Osijeka 2001. godine ističu se stari romobil, mala atelijer kamera iz 1940. godine i boks kamera dvadesetih godina 20. stoljeća.

Za Zbirku umnažanja teksta značajni su otkupi slovoslagarskog tiskarskog stroja Linotype s početka 20. stoljeća i bubnja za sušenje matrica, od Nevenke Sabljčić 1996. godine, te naprava iz zatvorenog grafičkog poduzeća "Slovo" B. Manastir - tzv. Boston (ručne) naprave za tisak i naprave za rezanje papira, od Davora Krušelja 2001. godine.

Na prigodnoj izložbi povodom 120. obljetnice Muzeja Slavonije naziva "Blago Muzeja Slavonije" postavljenoj 1997. godine i koncipiranoj kao priprema za budući stalni postav, Tehnički odjel je sudjelovao s 15 predmeta, koji su predstavljali njegove tadašnje zbirke. Sredinom 2001. godine, a zbog preuređenja prostora, uklonjen je postav Tehničkog odjela.

Povodom proslave 105. obljetnice rada Ekonomske škole u Osijeku, postavljena je u prostoru škole izložba pisanih strojeva iz Tehničkog odjela, koja je obuhvaćala 15 predmeta. Izložba je trajala od 20. - 25.04.1998. godine.

Povodom otvorenja zgrade Hrvatskog telekoma u Osijeku, a za izložbeni postav Hrvatskog poštanskog muzeja posuđena je induktorska centrala za 30 pretplatnika, 3. siječnja 2001. godine.

Za izložbu povodom Dana židovskog nasljeđa u Židovskoj općini u Osijeku posuđena je atelijer kamera iz fotografskog atelijera "Szege", 27. kolovoza 2001. godine.

Na izložbi "Secesija slobodnog i kraljevskog grada Osijeka" 2001. godine (zajednički projekt Muzeja

Slavonije, Državnog arhiva u Osijeku, Galerije likovnih umjetnosti Osijek i Uprave za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorskog odjela u Osijeku, a u organizaciji HAZU - a, Zavoda za znanstveni i umjetnički rad u Osijeku) sudjelovao je i Tehnički odjel sa sedam izloženih predmeta secesijskih stilskih karakteristika. Sve izložene predmete restaurirao je Tvrtko Kralik, viši preparator Muzeja Slavonije. U sklopu istoimenog kataloga opisano je ukupno 11 predmeta, a tiskan je i tekst "Predmeti Tehničkog odjela nastali u vremenu secesije" autorice Ksenije Katalinić.

Tijekom proteklih šest godina u Odjelu se osnovna djelatnost upisivanja u Knjigu ulaska i Inventarnu knjigu obavljala s duljim prekidom zbog izostanka kustosice (bolovanje, tri i pol godine). Iako u Tehničkom odjelu nije bilo kustosa, građa se prikupljala i otkupljivala, s tom razlikom što se nije inventirala i upisivala u Knjigu ulaska. Na kraju 2001. godine stanje je slijedeće: svi predmeti s osnovnim podacima upisani su u računalno, dostignut je redovan upis u tekuću Knjigu ulaska, a inventirano je 78 predmeta. U depou su predmeti razvrstani po zbirkama, samo djelomično u policama i ormarima, a većinom zaštićeni platnom.

2001. godine provedena je i revizija Zbirke pisanih strojeva koja broji 49 predmeta. 22 predmeta iz Zbirke pripada starom fundusa, a 27 ih je darovano ili otkupljeno od 1994. godine pa nadalje. Iste godine je cjelokupna Zbirka očišćena (uz manje popravke) u osječkom poduzeću "Finomehanika" d.o.o. (sada "Pirini Trade"). Zajedno s pisanim strojevima očišćeno je i 5 računskih strojeva i blagajni.

*Ksenija Katalinić, prof.
voditeljica Tehničkog odjela*